

prima instanță: D. Dulghieru
instanța de apel: A. Panov, M. Moraru, A. Minciuna

dosarul nr. 2ra-2573/15

Î N C H E I E R E

18 noiembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:
Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Valentina Clevadi
Tamara Chișca-Doneva

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sîrbu Igor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de drept,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 mai 2015, prin care a fost admis apelul declarat de către Sîrbu Igor, casată hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 09 februarie 2015 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a ț ă:

La 23 iunie 2014, Sîrbu Igor, reprezentat de avocatul Pavalachi Vadim, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de drept.

În motivarea acțiunii a indicat că la data de 03 iunie 2013, în temeiul plângerii depuse de către Babin Eugen și înregistrată în REI-1 al Inspectoratului de Poliție Ciocana, mun. Chișinău cu nr. 1138 din 24 mai 2013, organul de urmărire penală al SUP IP Ciocana a DP Chișinău a dispus începerea urmăririi penale în cauza penală nr.2013481020 pe faptul comiterii infracțiunii prevăzută de art. 186 alin.(2) lit.b), d) Cod penal.

Susține că prin ordonanța din 16 decembrie 2013, emisă de către organul de urmărire penală al SUP IP Ciocana a DP Chișinău, dînsul a fost recunoscut în calitate de bănuït în cauza penală indicată mai sus, fiindu-i incriminat faptul că, în perioada 01 mai 2013 - 24 mai 2013, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aflîndu-se în apartamentul nr.134 din str. Mircea cel Bătrîn 11, mun. Chișinău, pe ascuns a sustras din odaia lui Babin Eugen mijloace bănești în sumă de 12 000 lei și 100 euro, cauzînd astfel părții vătămate prejudiciu material în cuantum total de 13 618 lei.

La fel, indică că prin ordonanța din 05 ianuarie 2014, emisă de către Procuratura sect. Ciocana, mun. Chișinău, s-a dispus scoaterea lui de sub urmărire penală din

motivul că, acțiunile sale nu întrunesc elementele infracțiunii, fiind indicat că în cadrul urmăririi penale nu au fost acumulate probe care ar demonstra faptul comiterii de către el a infracțiunii incriminate.

Consideră că prin acțiunile ilicite a organului de urmărire penală al afacerilor interne, privind atragerea sa ilegală la răspunderea penală, i-au fost cauzate prejudicii de ordin material, cât și moral, fapt ce a servit drept temei de a se adresa în instanța de judecată cu prezenta acțiune.

Solicită încasarea din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul său a sumei de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 8 900 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 09 februarie 2015, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 mai 2015, a fost admis apelul declarat de către Sîrbu Igor, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat din bugetul de stat în beneficiul lui Sîrbu Igor prejudiciul material în sumă de 8 900 lei și prejudiciul moral în mărime de 2 000 lei. În rest cerințele acțiunii au fost respinse.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel cu referire la prevederile art. 6 lit.b) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, a conchis că dreptul la repararea prejudiciului cauzat lui Sîrbu Igor, a apărut ca urmare a scoaterii acestuia de sub urmărire penală prin ordonanța Procuraturii sect. Ciocana, mun. Chișinău din 05 ianuarie 2014, iar în legătură cu punerea sub învinuire a lui Sîrbu Igor, acesta a suportat cheltuieli pentru asistență juridică, care urmează a fi compensate, or, acestea au fost generate de acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală.

La 28 iulie 2015, Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel considerând-o ilegală, neîntemeiată și emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Susține că instanța de apel la emiterea deciziei, a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, or, pentru aplicabilitatea prevederilor din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, necesită de a fi întrunite cumulativ atât circumstanțele prevăzute de art. 6 a prezentei legi, care reglementează dreptul la repararea prejudiciului, cât și de art. 3, care prevede cazurile de reparare a prejudiciului material și moral, considerînd că, normele legale în cauză sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

Indică că instanța de apel la emiterea deciziei corect a constatat că în privința intimatului a fost emisă ordonanța privind scoaterea de sub urmărire penală, iar acest fapt nici nu a fost negat sau contestat de către Minister, însă, concluzia instanței precum că intimatul este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, este nefondată și eronată, deoarece, potrivit prevederilor art. 3 a Legii menționate, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului.

În această ordine de idei, invocă că este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept, astfel, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabilă că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt sau au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana.

Prin urmare, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite, or, nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului, iar la materialele cauzei nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție, sau a organului ierarhic superior, prin care s-ar fi stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

La fel, indică că instanța de apel la emiterea deciziei a aplicat eronat prevederile art. 94 alin. (1) CPC, care indică expres, dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului, astfel, consideră că instanța de apel nu a evitat subiectivismul inerent evaluării mărimii despăgubirilor acordate și nu a menținut echilibrul între interesele individuale ale persoanei și interesele generale ale întregii societăți.

Consideră că instanța de apel eronat a admis pretenția intimatului privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 2 000 lei în condițiile în care prezenta acțiune civilă nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr.1545- XIII din 25 februarie 1998, or, reieșind din aceste circumstanțe importante, nici nu există temei legal de a se dispune încasarea acestui prejudiciu, mai mult, instanța de apel nu a ținut cont, la adoptarea soluției, de faptul că mărimea prejudiciului moral urmează să fie proporțională cu sumele acordate de Curtea Europeană în cauze care vizează violări similare ale Convenției și care sunt îndreptate împotriva Republicii Moldova sau a țărilor cu un nivel de dezvoltare economică comparabil cu cel al Republicii Moldova.

La 09 octombrie 2015, Sîrbu Igor, reprezentat de avocatul Vadim Pavalachi, a depus referință la recursul declarat, prin care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia solicitând respingerea lui ca fiind inadmisibil. Indică că Curtea de Apel Chișinău în decizia din 06 mai 2015, a dat o apreciere corectă circumstanțelor de fapt ale cauzei în raport cu normele de drept aplicate, pe când argumentele recurentului sunt declarative.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ministerul Justiției al RM ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva